

retouradres: Postbus 49, 3000 AA Rotterdam

Gemeente Scherpenzeel

T.a.v. de formateur

389a Stationsweg

3925 CC Scherpenzeel

Stedin

Blaak 8

3011 TA Rotterdam

088 896 39 63

www.stedin.net

KvK Rotterdam 24289101

Datum 23 maart 2022

Klantnummer

Onderwerp Aandachtspunten energie-infrastructuur bij de
collegievorming van de gemeenteraden

Behandeld door Roland Vink

Telefoon 06 39744488

E-mail Roland.Vink@stedin.net

Kenmerk VER-2022-ADP

Beste formateur,

De energievoorziening moet de komende jaren drastisch veranderen. En de ontwikkelingen op het gebied van duurzame energie, zowel opwek als verbruik, gaan snel. Ook in uw gemeente wordt volop verduurzaamd: er komen steeds meer elektrische auto's, bussen en bestelauto's, windturbines, zonnepanelen en zonnepanelen op daken. De economische groei en het realiseren van nieuwe woningen om aan de woningbouwopgave te voldoen leggen een beslag op onze grond en ondergrond. Al deze ontwikkelingen leiden tot een grote vraag en aanbod van energie en komen samen bij de energie-infrastructuur. Om de inpassing van energie zo goed mogelijk te realiseren, geven wij graag enkele aandachtspunten mee ten behoeve van de formatie. Wij hopen dat u deze punten wilt uitdragen naar de formerende partijen, zodat ze als input kunnen dienen voor coalitiegesprekken en het coalitieakkoord.

De nieuwe colleges van Burgemeester en Wethouders krijgen de komende jaren grote uitdagingen met de energie-infrastructuur als rode draad

Er moeten visies gemaakt worden hoe de gemeente omgaat met elektrisch vervoer, keuzes gemaakt worden in de warmtetransitie en de regionale energietransitie (RES 2.0) moet verder tot stand komen. Gemeenten staan hier niet alleen voor. We werken op dit moment hard aan het uitbreiden van het elektriciteitsnet en werken al nauw samen met gemeenten om informatie en kennis te delen om zo de uitdagingen het hoofd te bieden. Ook de komende jaren blijven we graag aan deze samenwerking bouwen om zo betrouwbare, betaalbare en toekomstbestendige energienetten te realiseren.

Voor het realiseren van de benodigde energie-infrastructuur is programmeren en prioriteren noodzakelijk
Netbeheerders hebben te maken met schaarste van mensen, middelen en ruimte om voldoende energie-infrastructuur te realiseren en daarmee de energietransitie te faciliteren. Gemeenten hebben dezelfde uitdagingen. Daardoor moeten belangen van verschillende groepen integraal afgewogen worden. Een nieuwbouwwijk kan immers alleen gerealiseerd worden als al is nagedacht over voorzieningen, natuur, openbaar vervoer, parkeren, enzovoort. De uitbreiding van de energie-infrastructuur moet de komende jaren een volwaardig onderdeel van deze overwegingen zijn. Ook een nieuw windmolenpark, zonnenveld of distributiecentrum vol zonnepanelen is pas mogelijk als het elektriciteitsnet daarvoor is uitgebreid. Dat vraagt om tijdige aanpassingen in bestemmingsplannen en het versneld doorlopen van vergunningen voor het realiseren van ondergrondse en bovengrondse infrastructuur. Het is belangrijk dat de uitbreidingen van het elektriciteitsnet afgestemd zijn op de ontwikkelingen binnen uw gemeente. Alleen dan kunnen we ervoor zorgen dat inwoners, bedrijven en ontwikkelaars weten waar ze aan toe zijn. En kunnen we het energiesysteem zo efficiënt en effectief mogelijk uitbreiden.

Wijkuitvoeringsplannen zijn van groot belang voor de verduurzaming van de gebouwde omgeving

De verduurzaming in de gebouwde omgeving is een belangrijk speerpunt van de energietransitie. De veranderingen in de gebouwde omgeving hebben invloed op de vraag en aanbod van elektriciteit. De komende jaren moeten vrijwel alle straten open om meer elektriciteitskabels aan te leggen. Daarnaast verdubbelt het aantal transformatorhuisjes in de openbare ruimte. Deze verbouwing vraagt een goede programmatische aanpak rond thema's als warmtetransitie en mobiliteit. En om een nauwe samenwerking tussen alle partners waaronder de netbeheerder en de gemeente. Het is daarom van belang dat gemeenten aan de slag gaan met de Transitievisie Warmte en hierbij wijkuitvoeringsplannen opstellen. U of uw collega van warmtetransitie ontvangt op korte termijn bericht hierover van ons.

Gemeenten moeten de voorwaarden voor slim laden nu al opnemen in de contracten met exploitanten van publieke laadinfrastructuur

Het is belangrijk dat gemeenten samen met de netbeheerder de toekomstige energievraag van duurzame mobiliteit voor personenvervoer, stadslogistiek en andere modaliteiten in kaart brengen en integraal inpassen. Belangrijk is hierbij dat tijdig en proactief laadadvies, meerjarenplankaarten in de vorm van prognose-opgaves en plaatsingsbeleid gemaakt worden. Dan kunnen marktpartijen en netbeheerders aan de slag met de verwachte uitrol van publieke en private laadinfrastructuur. Daarbij moet voor de gebouwde omgeving slim laden het uitgangspunt zijn. Met slim laden worden de snelheid en het tijdstip van laden aangepast aan de ruimte op het lokale elektriciteitsnet. Zo wordt de ruimte op het bestaande net optimaal benut.

Er zijn tijdig plannen nodig voor het laden van trucks op bedrijventerreinen zodat we het elektriciteitsnet hierop kunnen aanpassen

Hoewel het aantal elektrische trucks en bestelbussen nu nog gering is, zal dit de komende jaren snel toenemen. Het is daarom essentieel dat gemeenten samen met ondernemers in kaart brengen waar de groei de komende jaren te verwachten is. Hierbij moeten gemeenten en ondernemers bepalen hoe en waar logistieke voertuigen worden opgeladen. Een afwachtende houding betekent dat het elektriciteitsnet niet tijdig aangepast kan worden en zet ondernemers in de betreffende gemeente op achterstand. De verwachting is dat door eisen als zero-emissie zones en de gunstig ontwikkelende kosten van elektrisch transport over enkele jaren een snelle overgang nodig is. Dit betekent een flinke groei aan laadinfrastructuur. Om het elektriciteitsnet daar op tijd gereed voor te maken, is het essentieel om tijdig de gemeentelijke plannen klaar te hebben.

Het is belangrijk om de netbeheerder bij de woningbouwplannen te betrekken

De economische groei en het realiseren van voldoende woningen ten behoeve van de woningbouwopgave gaan zorgen voor een groter beslag op de ondergrond en het elektriciteitsnetwerk. Neem ons mee in de plannen voor het aanleggen van nieuwbouwwijken en bedrijfsterreinen. Zo kunnen we samen zoeken naar oplossingen voor het toepassen van de meest efficiënte technieken voor de energievoorziening, slimme locaties voor energie-infrastructuur, het combineren van verbruik met duurzame opwek en eventueel het uitwisselen van energie met andere sectoren en bedrijven.

De land- en tuinbouw kan een belangrijke rol spelen in het opwekken van duurzame energie, maar ook het afnemen van warmte en CO₂.

Daarbij kan gedacht worden aan het opwekken van biogas, groen gas en zonnepanelen op boerderij- en schuurdaken. Voor tuinders betreft dit voornamelijk een verhoogde vraag naar warmte, dan wel via een warmtenet of een collectieve elektrische boiler. Om het elektriciteitsnet zoveel mogelijk te ontlasten, adviseren wij in gesprek te gaan met de sector. En om integrale plannen op te stellen waarbij de netbeheerders kunnen ondersteunen met hun kennis op infrastructuurgebied, zodat de juiste infrastructuur tijdig gerealiseerd kan worden.

Voor 1 oktober 2022 hebben wij uw input nodig om de netimpact voor RES 2.0 te berekenen

Het afgesproken klimaatdoel van 35 Terawattuur (TWh) duurzame opwek op land in 2030 wordt uitgewerkt in regionale energiestrategieën. Het klimaatdoel is haalbaar, mits alle partijen samen de RES-opgaven concretiseren en uitvoeringsprogramma's opstellen voor het aanpassen, ruimtelijk inpassen en realiseren van infrastructuur. De kern van de RES 2.0 is de ontwikkeling van een samenhangend en betaalbaar energiesysteem: een geheel van besparing, productie, transport en distributie, omvorming, opslag en gebruik van energie. Deze opgave reikt verder dan de opgave van de RES 1.0, waar de focus vooral lag op grootschalige duurzame opwek en de Regionale Structuur Warmte. Daarom is het cruciaal dat de stap naar uitvoering wordt gezet. Door het opstellen van uitvoeringsprogramma's en de plannen verder concreet te maken, vergroten we de kans dat we de energie-infrastructuur op tijd kunnen realiseren. En kunnen werkzaamheden zo veel mogelijk gespreid worden in de tijd.

Op korte termijn betekent dit dat wij graag goede input ontvangen voor 1 oktober 2022 zodat wij aan de slag kunnen met het berekenen en weergeven van de netimpact. Ga daarom vooral voortvarend door met het concretiseren van de plannen, en wees bewust dat er voor oktober al een tamelijk concreet beeld moet zijn om goed de netimpact voor RES 2.0 mee te kunnen nemen. En zodat de deadline van vaststelling op 1 juli 2023 gehaald kan worden. Uiteraard ondersteunen wij graag waar dat kan en geven wij indien gewenst een toelichting op mogelijkheden, beperkingen en kernpunten van energie-infrastructuur, als dat het proces en de samenwerking ten goede komt.

Er zijn snel ruimte en vergunningen nodig voor de uitbreiding van het elektriciteitsnet

De noodzaak tot uitbreiding van het elektriciteitsnet is groot. Dit geldt voor alle onderdelen van de elektrische infrastructuur, zowel onder- als bovengronds en zowel landelijk als regionaal. Om deze uitbreiding te kunnen realiseren, is grond nodig. Er is ook grond nodig om extra kabels in te leggen en vooral grond om elektriciteitsverdeelstations op te bouwen. Actieve grondaankoop van gemeenten voor energie-infrastructuur is hierbij nodig. Neem daarom ruimte voor energie-infrastructuur mee in omgevingsplannen en zet zo snel mogelijk de vergunningsprocessen in gang zodra plannen concreet worden. Op die manier kunnen doorlooptijden zo kort mogelijk zijn. Daarbij denken we graag samen na over standaardisatie van het proces, zodat de bouw gelijk van start kan gaan met zo min mogelijk maatschappelijke kosten.

De energietransitie vereist een regionale arbeidsmarktaanpak

Het tekort aan technisch personeel beperkt netbeheerders en andere bedrijven in het opschalen van hun werkzaamheden. Daarmee komt de uitvoering van de energietransitie onder druk. In totaal komt Nederland de komende jaren 28.000 technici tekort om de klimaatdoelen te halen. Om de klimaatdoelen te halen moeten we niet harder vissen in dezelfde vijver, maar de vijver uitbreiden.

Tegelijkertijd biedt de energietransitie enorme kansen en veel werkgelegenheid in alle delen van Nederland. Daarom pleiten de netbeheerders voor het stimuleren van onderwijs in de technieksector. We werken ook graag samen met gemeenten aan projecten voor bepaalde groepen zij-instromers, maar het is belangrijk te beseffen dat de energietransitie bij uitstek regionaal is. De RES-regio maakt immers per regio een plan hoe de energievoorziening in het gebied er uit gaat zien. Analoot aan de aanpak in de zorg en het onderwijs dient er daarom een regionale arbeidsmarktaanpak ingericht te worden voor de energietransitie. Op die manier kan er een match tussen arbeidsmarkt, scholing en de uitvoering van regionale klimaatambities tot stand komen. Ook wordt het makkelijker om de lokale overgang van werknemers van krimpsectoren te stimuleren. Zorg daarbij wel voor een duidelijke structuur en overzicht, zodat bedrijven niet verdwalen in alle regionale initiatieven of met elke gemeente afzonderlijk afspraken moeten maken over bekostiging en duur van een traject. Dit geldt ook voor de gemeentelijke doelgroep banenafpraak van de participatiewet. Een centrale en gecoördineerde aanpak helpt om complexe en tijdrovende procedures te verkorten.

Er is een versterking van ons eigen vermogen nodig om de benodigde investeringen te kunnen realiseren

De impact van de maatschappelijke ontwikkelingen op het net vragen om forse investeringen. Stedin investeert de komende drie jaar gemiddeld zo'n 710 miljoen euro per jaar in haar elektriciteits- en gasnetten. Dit is bijna 2 keer zoveel als 5 jaar geleden. Tot 2030 hebben we nu investeringen voor ten minste 8 miljard euro in het energienet voorzien. Zo verstevigen we dit jaar het elektriciteitsnet voor alle inwoners en bedrijven in ons verzorgingsgebied met meer dan 900 kilometer kabels. We sluiten bijna 10.000 laadpalen aan en ruim twee miljoen nieuwe zonnepanelen leveren de opgewekte energie terug aan het net.

In 2021 hebben de huidige aandeelhouders, 44 gemeenten, het eigen vermogen van de onderneming met een storting van 200 miljoen euro voor de korte termijn versterkt. Maar er is meer nodig om alle investeringen te kunnen betalen. Alleen met behulp van deze brede betrokkenheid kunnen onze investeringsplannen volledig en zonder vertraging worden gerealiseerd. Het is daarom goed om in de formatie rekening te houden met een mogelijke vraag tot participatie in de daarbij behorende vermogensversterking van Stedin. Wij nemen contact met uw gemeente op om te zien hoe wij deze uitdaging samen aan kunnen gaan. Mocht u hier nu al vragen over hebben kunt u contact opnemen met: Bestuurlijke Zaken Stedin Groep (fm_bestuurlijkezaken@stedingroep.nl).

De realisatie van energie-infrastructuur en de energietransitie vragen om een goede samenwerking

Het nieuwe college van B&W staat voor grote uitdagingen. Er staat een grote opgave om tijdig ruimte voor de groeiende vraag en aanbod van elektriciteit te realiseren. Dit is alleen mogelijk als dit samen planbaar gemaakt wordt. Hier ondersteunen wij graag bij met het delen van kennis over energie-infrastructuur, het verstrekken van informatie over de netwerken bij planvorming en als sparringpartner over de mogelijkheden binnen uw gemeente. Hoe eerder wij weten welke ontwikkelingen waar worden verwacht, des te eerder kunnen wij bekijken waar het net uitgebreid moet worden en waar nieuwe stations moeten komen. Gemeenten kunnen dit weer meenemen in hun plannen. We kijken er naar uit om een goede samenwerking voort te zetten en geven in een gesprek graag nadere toelichting over de energie-infrastructuur en de bijbehorende kansen en uitdagingen. Daarnaast organiseren wij hiervoor vanaf het voorjaar presentaties en kennissessies.

Heeft u vragen? Neem dan gerust contact met ons op

Als u vragen heeft of een toelichting wilt, neem dan gerust contact op via 06 39744488.

Wij wensen u veel succes met de formatie. We zien ernaar uit om samen met u en het nieuwe bestuur te werken aan de grote maatschappelijke opdracht die voor ons ligt.

Met vriendelijke groet,

Roland Vink
Gebiedsregisseur